

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

42853

Aşağıda belirtilen soruların **Cumhurbaşkanı Yardımcısı Cevdet Yılmaz** tarafından Anayasanın 98. ve TBMM İçtüzüğü'nün 96. ve 99. Maddeleri uyarınca yazılı olarak cevaplandırılmasını arz ederim.

Özgül Saki

İstanbul Milletvekili

Türkiye Gazeteciler Sendikası verilerine göre, Türkiye'de gazetecilik faaliyetleri nedeniyle güncel olarak 15 gazeteci ve medya çalışanı cezaevinde bulunmaktadır. Bu gazeteciler arasında farklı medya kuruluşlarından isimler yer almakta olup, mevcut tablo gazeteciliğin kriminalize edildiğini göstermektedir. Nitekim geçtiğimiz günlerde gazeteci İsmail Arı'nın yaptığı haber nedeniyle tutuklanması, basın özgürlüğüne ilişkin tartışmaları yeniden gündeme taşımıştır.

Uluslararası Basın Enstitüsü'nün (IPI) öncülüğünde; Uluslararası Af Örgütü, ARTICLE 19 Europe, Gazetecileri Koruma Komitesi (CPJ), Avrupa Basın ve Medya Özgürlüğü Merkezi (ECPMF), Osservatorio Balcani Caucaso Transeuropa (OBCT), Sınır Tanımayan Gazeteciler (RSF) ve Güneydoğu Avrupa Medya Örgütü (SEEMO)'nun katılımıyla hazırlanan Uluslararası Basın Özgürlüğü Misyonu Raporu, Türkiye'de medya özgürlüğüne yönelik baskıların 2025 yılı itibarıyla sistematik ve çok boyutlu bir nitelik kazandığını ortaya koymaktadır. Raporda; yargısal baskı, ekonomik müdahaleler, dijital sansür mekanizmaları ve idari uygulamaların birleşerek bağımsız gazeteciliği kuşattığı belirtilmektedir. Türkiye'nin basın özgürlüğü endekslerinde gerilemeye devam ettiği, gazetecilere yönelik gözetim, tutuklama, ev hapsi ve seyahat yasaklarının yaygınlaştığı ifade edilmektedir. Özellikle terörle mücadele, dezenformasyon ve kamu düzeni gerekçesiyle kullanılan geniş kapsamlı yasal düzenlemelerin gazetecilik faaliyetlerini kriminalize edecek biçimde uygulandığı; bunun aynı zamanda oto-sansürü de artırdığı vurgulanmaktadır.

Raporda ayrıca medya alanında mülkiyet yapısının dönüşümüne dikkat çekilmekte; kamu müdahaleleri ve el koymalar sonucunda Tasarruf Mevduatı Sigorta Fonu'nun (TMSF) çok sayıda medya kuruluşunu devralarak ülkenin en büyük medya işverenlerinden biri haline geldiği ifade edilmektedir. Bu durumun medya çoğulculuğu ve editoryal bağımsızlık açısından ciddi riskler doğurduğu belirtilmektedir. Dijital alanda ise erişim engellemeleri, içerik kaldırma kararları, bant daraltma uygulamaları ve algoritmik müdahalelerle bağımsız medyanın görünürlüğünün ciddi biçimde azaldığı; bazı medya kuruluşlarının gelir kaybı nedeniyle kapanmak zorunda kaldığı kaydedilmektedir.

Tüm bu gelişmeler birlikte değerlendirildiğinde, rapor Türkiye’de basın özgürlüğünün münferit ihlallerden ziyade, yapısal ve süreklilik arz eden bir baskı rejimi altında olduğunu ortaya koymaktadır.

Bu bağlamda;

1. Söz konusu uluslararası raporda Türkiye’de basın özgürlüğünün sistematik biçimde gerilediği yönündeki tespitlere ilişkin Cumhurbaşkanlığı’nın değerlendirmesi nedir?
2. Raporda gazetecilere yönelik yargı süreçlerinin bir baskı aracı haline geldiği belirtilmektedir. Gazetecilere yönelik gözaltı, tutuklama, ev hapsi ve seyahat yasağı gibi uygulamaların yaygınlaştığı ifade edilmektedir. Bu durum hakkında herhangi bir inceleme veya politika değişikliği planlanmakta mıdır?
3. Terörle mücadele ve dezenformasyon yasalarının gazetecilik faaliyetlerine karşı geniş yorumlandığı eleştirilerine ilişkin görüşünüz ve tutumunuz nedir?
4. Tasarruf Mevduatı Sigorta Fonu’nun (TMSF) medya alanında geniş bir mülkiyet alanına sahip olmasının, medya çoğulculuğu ve bağımsızlığı üzerindeki etkileri konusunda bir etki analizi yapılmış mıdır? TMSF’nin medya kuruluşlarını devralma süreçlerinde editoryal bağımsızlığın korunmasına yönelik hangi güvenceler bulunmaktadır?
5. Raporda dijital platformlara yönelik erişim engellemeleri ve içerik kaldırma kararlarının bağımsız medyayı orantısız biçimde etkilediği belirtilmektedir. Bu konuda bir düzenleme veya gözden geçirme planı var mıdır?
6. Sosyal medya ve internet erişimine yönelik bant daraltma uygulamalarının hangi kriterlere göre uygulandığı ve bu uygulamaların yargısal denetimi nasıl sağlanmaktadır?
7. Medya kuruluşlarına yönelik idari para cezaları ve yayın yasaklarının orantılılığına ilişkin bir denetim mekanizması bulunmakta mıdır?
8. Raporda, uluslararası basın kuruluşlarının Türkiye’deki kamu kurumlarıyla görüşme taleplerinin büyük ölçüde karşılanmadığı belirtilmektedir. Bu durumun gerekçesi nedir?
9. Türkiye’de medya özgürlüğü alanında uluslararası standartlara uyum sağlanmasına yönelik bir reform takvimi bulunmakta mıdır? Medya özgürlüğünü güçlendirmek ve gazetecilerin çalışma koşullarını iyileştirmek amacıyla somut adımlar planlanmakta mıdır?